

POSTANOWIENIE

Dnia 26 marca 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu Wydział I Cywilny

w następującym składzie:

Przewodniczący SSA Bogdan Wysocki

Sędziowie: SA Jan Futro (spr.), SA Małgorzata Mazurkiewicz-Talaga

po rozpoznaniu w dniu 26 marca 2013 r. na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa M. J.

przeciwko N. Z.

o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną

na skutek zażalenia pozwanej

na postanowienie Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 6 grudnia 2012 r.

sygn. akt I C 3171/12

1. zmienia zaskarżone postanowienie i wnioszek o udzielenie zabezpieczenia oddala;
2. rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego pozostawia do orzeczenia końcowego.

Małgorzata Mazurkiewicz-Talaga Bogdan Wysocki Jan Futro

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Okręgowy udzielił powódce zabezpieczenia poprzez:

1. ustanowienie wobec pozwanej N. Z. zakazu zbywania i obciążania należącej do niej nieruchomości położonej w D. a stanowiącej działkę nr (...), dla której Sąd Rejonowy Poznań Stare Miasto w Poznaniu V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę nr (...) do czasu zakończenia postępowania w niniejszej sprawie;
2. wpisanie w dziale III wskazanej wyżej księgi wieczystej ostrzeżenia o ustanowionym zakazie zbywania i obciążania nieruchomości do czasu zakończenia niniejszego postępowania.

W uzasadnieniu wskazał, że powódka wniosła o uznanie za bezskuteczną umowy darowizny tej nieruchomości zdziałanej przez jej męża G. J. na rzecz jego córki z pierwszego małżeństwa - N. Z., dokonanej aktem notarialnym sporządzonym 9.02.2012 r. przez asesora notarialnego H. I..

Przed tutejszym sądem toczy się między powódką a G. J. pod sygn. IC 1136/12/4 proces o rozwód. W ich małżeństwie panuje ustrój rozdzielności majątkowej i powódka wystąpiła do Sądu Rejonowego Poznań Grunwald i Jeżyce w Poznaniu z wnioskiem o podział majątku wspólnego - nakładów na przedmiotową nieruchomość i sprawa ta toczy się pod sygn. IX Ns 868/12. W dniu dokonania darowizny przez G. J. małżonkowie pozostawali już w faktycznej separacji.

Wskutek zawarcia wskazanej umowy darowizny dłużnik wyzbył się majątku, z którego powódka, jako wierzycielka w zakresie należności z tytułu podziału majątku wspólnego mogłaby uzyskać zaspokojenie.

Przytaczając przesłanki przewidziane w art. 527 k.c. dla uwzględnienia skargi pauliańskiej Sąd Okręgowy przyjął, że wskazane wyżej okoliczności czynią roszczenie powódki w niniejszej sprawie wiarygodnym w stopniu wystarczającym do udzielenia zabezpieczenia.

W opinii Sądu interes prawny powódki w udzieleniu zabezpieczeń jest również uprawdopodobniony, albowiem w przypadku zbycia nieruchomości przez pozwaną powódka miałaby trudności z wykazaniem, że nowy nabywca działał ze świadomości skrzywdzenia powódki jako wierzyciela. Tym samym uniemożliwiłoby to lub znacznie utrudniło osiągnięcie celu postępowania w niniejszej sprawie. Sposób zabezpieczenia jest najbardziej odpowiedni dla ochrony jej praw, a jednocześnie nie obciąża obowiązanej ponad miarę.

Na postanowienie zażalenie wniosła pozwana zarzucając bezpodstawne przyjęcie, że roszczenie powódki a w szczególności jego wysokość jest uprawdopodobnione i przekracza wartość darowanej nieruchomości tj. naruszenie art. 738 i 742 k.p.c..

W konsekwencji wniosła o uchylenie zaskarżonego postanowienia i zasądzenie od powódki na rzecz pozwanej kosztów postępowania wg. norm przepisanych.

W uzasadnieniu wskazała, że z tego co pozwana wie od swojego ojca, powódka nie wyszczególniła swojego roszczenia także w sprawie o podział majątku wspólnego. Tak abstrakcyjne określenie wartości zabezpieczenia, nie pozwala nawet pozwanej na złożenie żądanej kwoty do depozytu sądowego (art. 742 k.p.c.).

Powódka wniosła o oddalenie zażalenia i obciążenie pozwanej kosztami postępowania zażaleniowego.

Rozpoznając zażalenie Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Zażalenie jest w zasadne.

Rozwiązanie przyjęte w przepisie art. 730¹ k.p.c. wprowadza tylko dwie podstawy zabezpieczenia, które jednak muszą wystąpić łącznie. Są nimi uprawdopodobnienie istnienia roszczenia, które ma być zabezpieczone oraz interes prawny w uzyskaniu zabezpieczenia.

Uprawdopodobnienie roszczenia w postępowaniu zabezpieczającym, przy uwzględnieniu treści art. 243 k.p.c. oznacza, że uprawniony przedstawił i należycie uzasadnił twierdzenia, które stanowią podstawę dochodzonego roszczenia. Uprawdopodobnienie dotyczy przy tym dwóch aspektów. Odnosi się ono do okoliczności faktycznych, na których opiera się roszczenie i które powinny być przedstawione, a ich istnienie prawdopodobne w świetle dowodów oferowanych przez uprawnionego, jak i do podstawy prawnej roszczenia, która powinna być również prawdopodobna.

Przede wszystkim więc wskazać należy, że zaskarżone postanowienie zapadło w wyniku wniesienia przez powódkę skargi pauliańskiej (nie w sprawie o podział majątku wspólnego). Celem skargi pauliańskiej jest umożliwienie wierzycielowi zaspokojenia się z majątku osoby trzeciej w zakresie, w jakim byłoby to skuteczne w stosunku do dłużnika gdyby ten nie pozbył się swego majątku lub nie zrezygnował z jego powiększenia. Skutkiem prawnym skargi pauliańskiej jest w istocie zabezpieczenie możliwości zaspokojenia konkretnej (konkretnych) wierzytelności powoda przez uznanie za bezskuteczną czynności prawnej. Uprawnienie wierzyciela ograniczone jest, więc do zaspokojenia się tylko z utraconych przedmiotów majątkowych i może służyć tylko zaspokojeniu wierzytelności, ze względu, na którą nastąpiło zaskarżenie

Innymi słowy zastosowanie instytucji skargi pauliańskiej wchodzi w rachubę tylko wówczas, gdy wierzytelność przysługująca pokrzywdzonemu wierzycielowi względem określonego dłużnika jest realna i skonkretyzowana, a nie hipotetyczna czy – jak w niniejszym przypadku – sporna. Chodzi, bowiem o to, aby ochrony w następstwie wyroku

uwzględniającego omawiane powództwo nie doznawały wszelkie bliżej nie oznaczone prawa powoda, lecz jedynie konkretna wierzytelność wynikająca z konkretnego stosunku prawnego, stanowiąca przedmiot żądanej ochrony, a tym samym także przedmiot rozstrzygnięcia sądowego. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 27 listopada 2003 r. III CKN 355/01 stwierdził, że wierzyciel winien sprecyzować wierzytelność w sposób obejmujący przynajmniej jej istnienie, tytuł prawny wierzytelności i wysokość, bowiem wierzyciel wyznacza w skardze z art. 527 k.c. przedmiot ochrony pauliańskiej.(LEX nr 359441)

Powódka takiej wierzytelności nie wykazała. Już z tylko z tych względów nie było podstaw do przyjęcia, że powództwo jest uprawdopodobnione a więc, do udzielenia zabezpieczenia.

Nadto przepisy skargi pauliańskiej dają ochronę przed pokrzywdzeniem wierzycieli przez dłużnika w sytuacji, w której dłużnik – w wyniku zawarcia czynności prawnej - stał się niewypłacalny lub stał się niewypłacalny w wyższym stopniu niż był przed dokonaniem czynności (art. 527 § 2 k.c.). I tej okoliczności powódka nie uprawdopodobniła.

Wobec powyższego Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. orzekł jak w punkcie 3 postanowienia.

Zgodnie z art. 108 § 1 k.p.c. sąd rozstrzyga o kosztach w każdym orzeczeniu kończącym sprawę w instancji. Nie jest takim orzeczeniem niniejsze postanowienie. Zasada odpowiedzialności za wynik procesu. jest naczelną zasadą w zakresie kosztów procesu przyjętą przez kodeks postępowania cywilnego. Zgodnie z tą zasadą powód wygrywający proces ma prawo żądać zwrotu także kosztów postępowania incydentalnego. (z uzasadnienia wyroku Sądu Najwyższego z dnia 30 kwietnia 1973 II CR 159/73 - OSNC 1974/5/90).

Małgorzata Mazurkiewicz-Talaga Bogdan Wysocki Jan Futro